

ÎNCHEIERE

07 august 2024

mun. Chișinău

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

Completul de judecată, în componență:

Președinte, judecător

Judecători

Stela Procopciuc

Mariana Urscahi

Ion Malanciuc

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Emilia Merlan împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, terț Administrația Națională a Penitenciarelor, cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil, obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil precum și compensarea cheltuielilor pentru asistență juridică,

împotriva deciziei din 25 ianuarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost casată hotărârea din 13 aprilie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, în partea pretenției cu privire la compensarea cheltuielilor pentru asistență juridică, în această parte fiind emisă o nouă decizie de admitere parțială a pretenției respective, fiind admisă parțial și pretenția de încasare a cheltuielilor de asistență juridică în instanța de apel,

c o n s t a t ă :

La 15 iulie 2021, Emilia Merlan a depus acțiune împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, terț Administrația Națională a Penitenciarelor, cu privire la anularea deciziei Oficiului teritorial Leova al Casei Naționale de Asigurări Sociale de respingere a cererii în stabilirea pensiei nr. 15/2021/10859 din 17.05.2021; anularea deciziei nr. M-1050/2021 din 09.07.2021 emise de Casa Națională de Asigurări Sociale pe marginea cererii prelabile depuse pe data de 26.05.2021; precum și obligarea achitării pensiei pentru vechimea de muncă, cu compensarea cheltuielilor pentru asistență juridică în cuantum de 8 000 lei.

În motivarea acțiunii reclamanta a invocat că, din anul 1987 până în decembrie 2020, a activat în sistemul instituțiilor penitenciare, în diverse funcții, legate de contabilitatea instituțiilor penitenciare (contabil pe activitatea bugetară, contabil al contabilității, contabil gospodărie auxiliară, contabil-șef adjunct, contabil al serviciului financiar, specialist principal, ofițer principal). Iar în temeiul ordinului nr. 1337 ef din 30.11.2020 a fost dispusă demisionarea sa în rezervă din funcția de ofițer principal al secției financiare al Penitenciarului nr. 3 or. Leova, în temeiul

împlinirii vechimii de muncă în serviciu care acordă funcționarului public cu statut special dreptul la pensie.

Astfel, a comunicat reclamanta că, în temeiul calculului vechimii în serviciu pentru stabilirea pensiei, coordonat cu conducerea Administrației Naționale a Penitenciarelor, la data de 10.12.2020, i-a fost stabilită vechimea de muncă în calcul calendaristic 25 ani 06 luni 23 zile, vechimea de muncă în condiții avantajoase 28 ani 01 luni și 10 zile. Iar prin ordinul nr. 1427 ef din 17.12.2020, semnat de directorul Administrației Naționale a Penitenciarelor i-a fost stabilită vechimea calendaristică pentru achitarea indemnizației unice la eliberarea din sistemul administrației penitenciare. Însă, până în prezent, după ce în luna decembrie a anului 2020, Emilia Merlan s-a adresat oficiului teritorial Leova al Casei Naționale de Asigurări Sociale, cu cerere privind acordarea pensiei pentru vechimea în muncă, care a fost ulterior admisă, pentru perioada decembrie 2020 - mai 2021, ultima a beneficiat de pensia pentru vechimea de muncă.

În acest context, a indicat reclamanta că, la data de 17.05.2021 a recepționat în incinta Oficiului teritorial Leova decizia privind respingerea cererii de stabilire a pensiei, prin care a fost deja respinsă cererea privind acordarea pensiei pentru vechimea în muncă. Însă, până în prezent, nu a primit copiile conform originalelor de pe toate actele deținute de Casa Națională de Asigurări Sociale (subdiviziunile sale teritoriale) privind stabilirea pensiei pentru vechimea în muncă a Emiliei Merlan.

Astfel, a relatat reclamanta că, în dezacord cu decizia cu nr. 15/2021/10859 din 17.05.2021, a expediat în adresa Casei Naționale de Asigurări Sociale cererea prealabilă, prin care a solicitat anularea actului administrativ vizat, primită de Casa Națională la data de 26.05.2021. Iar prin răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale cu nr. M-1050/2021 din 07.06.2021 a fost expusă expresia evazivă că, termenul examinării cererii prelabile va fi prelungit pentru încă 30 zile, ceea ce este incompatibil cu art. 60 Cod administrativ, or în ipoteza prelungirii termenului de examinare a cererii prelabile, urmează a fi emisă o decizie în acest sens, cu expedierea acesteia Emiliei Merlan, în condițiile art. 60, 162, 165 Cod administrativ, fapt care nu a avut loc.

Prin urmare, a comunicat reclamanta că, la 12.07.2021, a recepționat decizia cu nr. M-1050/2021 din 09.07.2021 emisă de Casa Națională de Asigurări Sociale pe marginea cererii prelabile 26.05.2021 de Emilia Merlan, prin care cererea prealabilă a fost respinsă. Or, în temeiul art. 6 par. 1 al CEDO, orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa.

În temeiul art. 1 par. 1 al Protocolului adițional 1 al CEDO, orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional.

Astfel, în contextul acțiunii civile vizate, a invocat reclamanta că, în speță este prezent dreptul Emiliei Merlan la bun în sensul art. 1 paragraf 1 al Protocolului I al CEDO, adică de dreptul de a beneficia de pensia pentru vechimea de muncă, garantată conform dreptului intern. Or, CtEDO a atenționat de nenumărate ori

asupra faptului că statul urmează a proteja dreptul de proprietate al persoanelor, inclusiv prin mijloacele procesului civil.

Mai mult, în temeiul legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri nr. 1544 din 23.06.1993, art. 13, prevede că, dreptul la pensie pentru vechime în serviciu îl au: a) militarii care au îndeplinit serviciul prin contract, persoanele din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, precum și funcționarii publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, cave la 1 iulie 2011 au o vechime în serviciu de cel puțin 20 de ani și 6 luni. În fiecare an ulterior, vechimea în serviciu se majorează, până la atingerea vechimii în serviciu de 25 de ani.

Conform art. 18, la calcularea vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei în conformitate cu art. 13 lit. a) militarilor care îndeplinesc serviciu prin contract, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, precum și funcționarilor publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri, al cărui mod este stabilit de Guvern, se ia în calcul: a) serviciul militar activ, serviciul în organele afacerilor interne în funcțiile corpului de comandă și în trupe, serviciul în cadrul sistemului penitenciar și/sau sistemului administrației penitenciare, serviciul în detașamentele și formațiunile de partizani; timpul lucrat în ministere și departamente, instituții și organizații civile, cu încadrare în serviciu militar activ sau în organele afacerilor interne; timpul aflării în prizonierat, dacă acesta nu a fost benevol și dacă militarul nu a săvârșit în prizonierat infracțiuni împotriva Patriei; timpul aflării sub arest și ispășirii de pedeapsă al militarilor, al persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, precum și al funcționarilor publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri, deferiți fără temei justiției sau supuși represiunilor nedrepte și reabilitați ulterior; timpul lucrat în Departamentul de Stat pentru Problemele Militare și în Serviciul Protecției Civile și Situațiilor Excepționale; e) 2 ani de vechime în muncă în ramurile civile înrudită cu specialitatea lor militară pentru un an de serviciu, dar nu mai mult de 10 ani de serviciu - persoanelor din corpul de ofițeri și din corpul de comandă (cu excepția celui inferior) al organelor afacerilor interne și funcționarilor publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare.

Conform art. 61, recalcularea pensiilor stabilite anterior militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, precum și funcționarilor publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri și familiilor acestora în legătură cu punerea în aplicare a prezentei legi se efectuează în temeiul documentelor aflate la momentul recalculării în organele de pensionare. Dacă pensionarul va prezenta ulterior acte suplimentare ce i-ar acorda dreptul la majorarea pensiei, recalcularea se va efectua pentru perioada precedentă, dar cel mult pentru 12 luni de la data depunerii actelor suplimentare și nu mai devreme de data punerii în aplicare a prezentei legi. Pensiile stabilite persoanelor din corpul de ofițeri și din corpul de comandă (cu excepția celui inferior) al organelor afacerilor interne cărora li s-a prelungit peste limita de vârstă, stabilită de legislație, termenul de aflare în serviciu militar prin contract sau în serviciu în organele afacerilor interne urmează a fi recalculate după trecerea lor în rezervă sau în retragere.

În temeiul art. 40 al Legii privind sistemul public de pensii nr. 156 din 14.10.1998, art. 1¹, pensiile publice reprezintă toate categoriile de pensii, sub formă de drepturi bănești, ale căror stabilire și plată sânt garantate prin lege de către stat.

Conform art. 30 al legii menționate, acordarea drepturilor la pensie sau respingerea cererii de pensionare se face prin decizie, emisă de organul teritorial de asigurări sociale și semnată de conducătorul acestuia, în termen de 30 de zile de la data depunerii cererii cu toate actele necesare, iar art. 33 aceleași legi, reexaminarea drepturilor la pensie se efectuează în cazul: a) apariției unor circumstanțe noi referitoare la stagiul de cotizare, venitul asigurat, ce au avut loc până la acordarea drepturilor la pensie; b) transferării la altă categorie de pensie; c) persoanelor care continuă să activeze după realizarea dreptului la pensie pentru limită de vârstă.

Totodată, art. 40 al legii menționate, indică că, decizia privind stabilirea dreptului la pensie sau respingerea cererii de pensionare, privind reținerile din pensie sau încasarea sumelor plătite în plus poate fi contestată la Casa Națională de Asigurări Sociale. În caz de dezacord cu decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale, aceasta poate fi atacată în instanța de contencios administrativ competentă.

Art.44 al Legii cu privire la sistemul administrației penitenciare nr. 300 din 21.12.2017, stabilește că, funcționarului public cu statut special îi sânt garantate drepturile cu privire la: f) pensie, în condițiile Legii nr. 1544/1993 asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, iar art. 82 aceleași legi indică că, demisionarea survine și în cazul împlinirii vechimii în serviciu ce acordă funcționarilor publici cu statut special dreptul la pensie.

În temeiul pct. 7) al Hotărârii Guvernului cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire și plată a pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și funcționarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare. Or, se statuează că la calcularea vechimii în muncă la stabilirea pensiei pentru vechime în muncă conform Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și a funcționarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare se ia în considerare: h) perioada de activitate în instituțiile penitenciare în calitate de personal contractual.

Astfel, a notat reclamanta că, în motivația deciziei de refuz în acordarea pensiei pentru vechimea de muncă și de respingere a cererii prealabile, menționate supra, de către Casa Teritorială de Asigurări Sociale Leova și Casa Națională de Asigurări Sociale, a fost menționat faptul că, conform actelor prezentate de Emilia Merlan, ultima a confirmat un stagiul de cotizare de 16 ani și 07 luni, fapt ce nu permite stabilirea pensiei pentru vechimea de muncă a lucrătorilor din instituțiile de forță. Însă, decizia menționată este una pripită, bazată pe ignorarea prevederilor normative relevante speței dar și pe interpretarea eronată a normelor de drept material relevante, cu încălcarea procedurii stabilite de lege. Or, în sensul art. 6 par. 1 CEDO dreptul la pensie constituie un „bun” în sensul CEDO și este garantat, statul urmând a respecta dreptul persoanei la pensie pentru vechimea în muncă.

Conform rigorilor Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul

Inspectoratului General de Carabinieri nr. 1544 din 23-06-1993, Legii privind sistemul public de pensii nr. 156 din 14.10.1998, Legii cu privire la sistemul administrației penitenciare nr. 300 din 21.12.2017, dreptul la pensie pentru vechimea de muncă al funcționarului public cu statut special din cadrul sistemului penitenciar, este garantat conform legii.

A notat reclamanta că, la caz, Emilia Merlan dispunea la situația din decembrie 2020 de vechimea de muncă expusă de art. 13 lit. a) al Legii nr. 1544 din 23.06.1993, fapt care se confirmă printr-o serie de acte (administrative cu caracter individual) emise de angajatorul Administrația Națională a Penitenciarelor, care până în prezent nu au fost contestate și urmează a fi executate. Or, actele administrative individuale se execută conform prevederilor prezentului titlu, dacă alte legi nu conțin reglementări derogatorii. Actele administrative individuale sânt executorii din momentul survenirii obligativității lor, cu excepția cazului când executarea lor este suspendată prin decizia autorității publice sau prin act judecătoresc de dispoziție.

De asemenea, a notat reclamanta că, trimiterea Casei Naționale de Asigurări Sociale la prevederile art. 18, lit. e) al legii nr. 1544 din 23.06.1993, este una eronată, deoarece activitatea Emiliei Merlan, nu poate fi nicidecum atribuită la activitatea de muncă în ramurile civile înrudită cu specialitatea lor militară, or, pot fi considerate activități în ramurile civile înrudite doar activitatea într-o altă structură decât cea de bază (în afara sistemului penitenciar) ceea ce nu a avut loc în cazul ei.

În sensul celor descrise, consideră reclamanta că, decizia de refuz din 17.05.2021, constituie un act administrativ cu putere individuală, prin care îi este încălcat unul dintre drepturile fundamentale și anume dreptul la pensie pentru vechimea de muncă, fapt care este inacceptabil într-un stat de drept. Or, prin prisma art. 31 al Legii privind sistemul public de pensii nr. 156 din 14.10.1998, acordarea drepturilor la pensie sau respingerea cererii de pensionare se face prin decizie, emisă de organul teritorial de asigurări sociale și semnată de conducătorul acestuia, în termen de 30 de zile de la data depunerii cererii cu toate actele necesare. Astfel, emiterea unei decizii cu obiect diametral-opus tocmai peste aproximativ 5 luni din data depunerii cererii privind acordarea pensiei pentru vechimea de muncă, constituie o gravă abatere de la procedura impusă de Legea nr. 156 din 14.10.1998.

Mai mult ca atât, reținerea dreptului la pensie, în temeiul deciziei precitate este o ingerință inadmisibilă în dreptul Emiliei Merlan la pensie pentru vechimea de muncă, care îi cauzează prejudiciu material și moral. Iar astfel, decizia din 17.05.2021, este ilegală ca fiind emisă cu încălcarea normelor de drept material dar și procedurii stabilite, aspecte care impune anularea acesteia în modul stabilit de lege.

Prin hotărârea din 13 aprilie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, s-a anulat decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Leova privind respingerea cererii de stabilire a pensiei cu nr. 15/2021/10859 din 17.05.2021, decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale de respingere a cererii prealabile cu nr. M-1050/2021 din 09.07.2021, fiind obligată Casa Națională de Asigurări Sociale de a emite un act administrativ de stabilire a pensiei pentru vechime în muncă Emiliei Merlan, cu încasarea de la Casa Națională de Asigurări Sociale în beneficiul Emiliei Merlan a cheltuielilor de asistență juridică, în sumă de 4000 lei. În rest, cererea privind încasarea cheltuielilor de judecată a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia din 25 ianuarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, a fost casată hotărârea din 13 aprilie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, în partea pretenției cu privire la compensarea cheltuielilor pentru asistența juridică, în această parte fiind emisă o nouă decizie de admitere parțială a pretenției respective. S-au încasat de la Casa Națională de Asigurări Sociale în beneficiul Emiliei Merlan, cheltuielile pentru asistență juridică în sumă de 2 000 (două mii) lei, în rest pretențiile fiind respinse ca neîntemeiate. În rest hotărârea din 13 aprilie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, a fost menținută. S-a admis parțial pretenția formulată de Emilia Merlan cu privire la compensarea cheltuielilor pentru asistență juridică în instanța de apel. S-au încasat de la Casa Națională de Asigurări Sociale în beneficiul Emiliei Merlan, cheltuielile pentru asistență juridică în instanța de apel în sumă de 1 000 (una mie) lei, în rest pretențiile fiind respinse ca neîntemeiate.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a notat că, concluzia primei instanțe în partea anulării deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Leova privind respingerea cererii de stabilire a pensiei cu nr. 15/2021/10859 din 17.05.2021, precum și a deciziei Casei Naționale de Asigurări Sociale de respingere a cererii prealabile cu nr. M-1050/2021 din 09.07.2021, cu obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale, de a emite act administrativ de stabilire a pensiei pentru vechime în muncă, Emiliei Merlan, este una legală și întemeiată.

În susținerea opiniei enunțate, a reiterat că, Casa Națională de Asigurări Sociale, neîntemeiat a constatat că, Emilia Merlan, nu întrunește condițiile de vechime în serviciu pentru stabilire a pensiei potrivit prevederilor art. 13 lit. a) al Legii nr. 1544-XII din 23.06.1993, și temei legitim de stabilire a pensiei ultimului nu este. Întrucât în ședința de judecată cu certitudine s-a stabilit că, prin calculul din 10 decembrie 2020, just s-a indicat că, Emilia Merlan, a îndeplinit serviciul în cadrul Penitenciarului nr. 3-Leova al Administrației Naționale a Penitenciarelor al Ministerului Justiției, iar vechimea totală în serviciu pentru fixarea pensiei la data de 03 decembrie 2020, constituie 25 ani 06 luni și 23 zile (f.d. 10-11, 11 verso). Or, activitatea Emiliei Merlan, nu poate fi atribuită la activitatea de muncă în ramurile civile înrudită cu specialitatea lor militară, din motiv că, pot fi considerate activități în ramurile civile înrudite doar activitatea într-o altă structură decât cea de bază (în afara sistemului penitenciar) ceea ce nu a avut loc în cazul ei.

Totodată, a apreciat critic argumentul apelantei precum că, intimatului neîntemeiat i s-a calculat vechimea în muncă 1:1, urmând a fi calculată conform art. 18 lit. e) din Legea nr. 1544/1993, ce indică că, la calcularea vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei în conformitate cu art. 13 lit. a) militarilor care îndeplinesc serviciu prin contract, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, precum și funcționarilor publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri, al cărui mod este stabilit de Guvern, se ia în calcul 2 ani de vechime în muncă în ramurile civile înrudită cu specialitatea lor militară pentru un an de serviciu, dar nu mai mult de 10 ani de serviciu - persoanelor din corpul de ofițeri și din corpul de comandă (cu excepția celui inferior) al organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri și funcționarilor publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare.

Curtea de Apel Chișinău a constatat că, instanța de fond just a concluzionat obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale, de a emite act administrativ de stabilire a pensiei pentru vechime în muncă Emiliei Merlan.

Totodată, a respins ca neîntemeiat și argumentul apelantei precum că hotărârea primei instanțe este una neîntemeiată și ilegală. Analizând conținutul hotărârii contestate, a reținut că hotărârea primei instanțe este una legală, motivată și bine argumentată, făcând referire la normele de drept material și procedural, dând o apreciere probelor prezentate de către părți, determinând circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzei, care au fost și care n-au fost stabilite, apreciind corect caracterul raportului juridic dintre părți, aplicând legea aplicabilă soluționării cauzei și admisibilitatea acțiunii, având o motivație și o analiză clară.

La 07 februarie 2023, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus recurs nemotivat, iar la 07 iunie 2023, a înregistrat recursul motivat împotriva deciziei din 25 ianuarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și pronunțarea unei noi decizii.

În motivarea recursului a indicat că instanța de apel a dat o interpretare arbitrară materialelor dosarului și cadrului normativ pertinent speței, reiterând argumentele invocate în instanțele ierarhic inferioare.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că: prin Legea nr.246 din 31 iulie 2023 (în vigoare din 01 septembrie 2023), a fost modificat cadrul normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție, inclusiv Cartea a III a „Procedura contenciosului administrativ”, Capitolul V „Procedura de recurs” din Codul administrativ, în special ce vizează prevederile cu privire la depunerea cererii de recurs, termenul depunerii, temeiurile recursului și procedura examinării acestuia.

Totuși, art. XI alin. (3) din Legea nr.246 din 31 iulie 2023 (în vigoare din 01 septembrie 2023), prevede că recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

În conjunctura enunțată, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, la examinarea temeiurilor admisibilității recursului, va aplica prevederile Codului administrativ în redacția în vigoare la data declarării recursului.

În conformitate cu art.244 alin.(1) din Codul administrativ (în redacția legii în vigoare până la operarea modificărilor prin Legea nr.246 din 31 iulie 2023 (în vigoare din 01 septembrie 2023), hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

Conform art. 245 alin.(1) și (2) din Codul administrativ (în redacția legii în vigoare până la operarea modificărilor prin Legea nr.246 din 31 iulie 2023 (în vigoare din 01 septembrie 2023), recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic.

Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

În speță, Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei contestate la 25 ianuarie 2023 în ședință publică și l-a notificat recurentului la 31 ianuarie 2023.

Din materialele dosarului rezultă că, instanța de apel a notificat recurentului decizia motivată la data de 12 mai 2023, prin intermediul poștei electronice, fapt ce se confirmă prin comunicările anexate la fila dosarului 190, vol. I.

Casa Națională de Asigurări Sociale, a depus recurs nemotivat LA 07 februarie 2023, iar la 07 iunie 2023.

Astfel, recursul este depus cu respectarea prevederilor art.245 din Codul administrativ (în redacția legii în vigoare până la operarea modificărilor prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 (în vigoare din 01 septembrie 2023)).

La 14 iunie 2023, Curtea Supremă de Justiție a expediat intimății copia cererii de recurs.

La 22 iunie 2023, Emilia Merlan, prin intermediul avocatului Igor Șcheau, a depus referință asupra recursului, solicitând declararea acestuia ca fiind inadmisibil.

La 17 iulie 2023, a depus referință Administrația Națională a Penitenciarelor, solicitând declararea acestuia ca fiind inadmisibil.

Examinând temeiurile invocate în recursuri în raport cu materialele cauzei, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră recursurile inadmisibile, din următoarele motive.

În conformitate cu art.246 alin.(1) din Codul administrativ (în redacția legii în vigoare până la operarea modificărilor prin Legea nr.246 din 31 iulie 2023 (în vigoare din 01 septembrie 2023)), Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs.

Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, iar în acord cu alin.(2) din art.246 din Codul administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f).

Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, completul de judecată remarcă că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare ex officio a erorilor de drept.

Completul de judecată notează că, pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus.

Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art.245 alin.(2) din Codul administrativ (în redacția legii în vigoare până la operarea modificărilor prin Legea nr.246 din 31 iulie 2023 (în vigoare din 01 septembrie 2023)).

În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ.

Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut.

Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct.38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct.230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct.85).

Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct.45).

Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem (cauza Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p.141,§39). 7 La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6§1 (cauza Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, §31, Seria A, nr.212-A).

În circumstanțele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale.

În conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Recursul depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale, se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Mariana Ursachi

Ion Malanciuc